

KALEJDOSKOP 11/23

Ekologiczny znaczy lepszy. Słowo to w XXI wieku zrobiło zawrotną karierę. Do tego stopnia, że wytarło się i zużyło. Stało się słowem kluczem, który jednak nie pasuje do właściwego zamka. Fałszywa świadomość dodatkowo przeszkadza w uporaniu się z problemem współczesności, jakim jest degradacja środowiska naturalnego i groźba katastrofy klimatycznej. Na domiar złego decydujący o losach świata ograniczają się do działań pozornych. Mamy zatem modę, proekologiczne przepisy, normy, a globalne ocieplenie trwa, katastrofa się zbliża. I stanie się nieuchronna, jeśli nie będziemy właściwie rozumieć, co to znaczy być eko. Tymczasem jesteśmy skłonni pozostawać w kontakcie z naturą, ale na własnych zasadach, które jej narzucamy. „Kalejdoskop” pisze o współczesnej architekturze, która powinna być empatyczna - wyrażać troskę o cały otaczający nas świat. Bo mniej architektury to więcej natury, mniejszy ślad węglowy, mniej zanieczyszczeń. Tę konieczność harmonijnego współistnienia człowieka i natury dobrze rozumieli niektórzy artyści awangardowi już ponad 100 lat temu.

- Eko zamiast ego [TEMAT NUMERU]
Błażej CIARKOWSKI

W 2019 roku Jonathan Watts nazwał beton „najbardziej niszczycielskim materiałem na świecie”, wskazując na odpowiedzialność przemysłu budowlanego za proces destrukcji naturalnego środowiska. Marzymy o trawniku równym niczym murawa na stadionie piłkarskim i drzewach niegubiących liści, które potem trzeba by w pocie czoła grabić. Chcemy kontaktu z naturą, ale na naszych własnych zasadach. Przyroda musi się im podporządkować. Architekci (świadomie lub nie) utrwalają taki obraz rzeczywistości i czynią nam Ziemię poddaną.

- Misteria materii [TEMAT NUMERU]
Paulina KURC-MAJ

Ład natury i fascynująca złożoność procesów w niej zachodzących, ujmowanych czasem w wymiarze metafizycznym, były istotnym elementem sztuki awangardowej pierwszej połowy XX wieku, często kojarzonej niemal wyłącznie z fascynacją „miastem, masą, maszyną”. Struktura natury i zachodzących w niej procesów inspirowały malarzy, grafików, fotografów i architektów. Jak uważał niemiecki fotograf Karl Blossfeldt - natura tworzy niejako własną sztukę, a jej formy wynikają z niezbędnej funkcjonalności, natomiast działania człowieka powinny być jedynie rozwinięciem osiągnięć przyrody.

Poza tym:

- Świat utracony [ROZMOWY]
Z Rafałem JANIAKIEM rozmawia Magdalena SASIN

- Siłą dzieł dramaturgicznych Pendereckiego są znakomite libretta, które poruszają tematy uniwersalne. „Raj utracony” to gatunek pośredni między operą a oratorium. Poniekąd nawiązuje więc do sztuki sakralnej, którą Penderecki kierował do całej społeczności ludzkiej, niezależnie od wyznania - mówi Rafał Janiak, dyrektor artystyczny Teatru Wielkiego w Łodzi i kierownik muzyczny premiery „Raju utraconego” Krzysztofa Pendereckiego, która odbędzie się 24 listopada.

- W drodze po Oscara [FILM]

Agata GWIZDAŁA

W momencie ogłoszenia polskiego kandydata do Oscara oficjalnie rozpoczyna się niełatwa droga promocji filmu w Stanach Zjednoczonych. Tegoroczny kandydat startuje jednak z małą przewagą. Twórcy mają już bowiem doświadczenie w kampanii oscarowej i to zakończonej sukcesem. Poprzedni film D.K. Welchman (wcześniej znanej jako Dorota Kobiela) i Hugh Welchmana - „Twój Vincent” - otrzymał nominację do nagród Amerykańskiej Akademii Sztuki i Wiedzy Filmowej. Czy „Chłopi” powtórzą ten sukces? A może zrobią jeszcze więcej i zaskoczą statuetką? Te pytania długo jeszcze pozostaną bez odpowiedzi. Ale już możemy mówić o pozytywnej recepcji filmu.

- Co za miasto! [ROZMOWY]

Z Maciejem CHOLEWIŃSKIM rozmawia Aleksandra TALAGA-NOWACKA

- Zależało mi, aby w tekście znalazło się jak najwięcej cytatów ze źródeł, bo trafiłem na mnóstwo rzeczy nieznanymi, do których trudno dotrzeć - kto miałby cierpliwość przeczytać prawie wszystkie łódzkie gazety? - mówi Maciej Cholewiński, który przez ponad pięć lat pracował nad opartą w dużej mierze na archiwaliach książką „Szalone muzeum”, dotyczącą życia artystycznego Łodzi od jej zarania. Książka ma się ukazać w przyszłym roku.

- Muzealna niemoc [W REGIONIE]

Bogumił MAKOWSKI

Ksenia Stasiak, dyrektor Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach, w kwietniu roztaczała wizję rozwoju placówki bogatej unikatowymi zbiorami - informowała o planach zorganizowania ciekawej wystawy czasowej i kontynuowania dobrych tradycji instytucji. Zgodnie z opracowaną przez nią strategią muzeum miało lepiej wykorzystywać internet i rozwinąć działalność promocyjną. Wiele miesięcy później zapowiadanych zmian jednak nie widać, a można wręcz odnieść wrażenie, że muzeum padło ofiarą jakiejś organizacyjno-zarządczej dysfunkcji.

KALENDARIUM wydarzeń w Łodzi i województwie łódzkim w listopadzie

„[Kalejdoskop](#)” 11/23 do kupienia od 30 X w punktach Kolportera, Garmond-Press i salonach empik. A także w prenumeracie (w opcji darmowa dostawa do wybranego kiosku Ruchu): [LINK](#)

„Kalejdoskop” 11/23 jest dostępny także jako e-book na [Virtualo.pl](#).

Naszych najlepszych tekstów w interpretacjach aktorów scen łódzkich związanych z Łodzią i regionem możecie słuchać na platformie „Kalejdoskop NaGłos”:

<https://soundcloud.com/kalejdoskopnaglos>